

Kam ho umístit?

Vzdělávací cíl: Žáci díky analýze formální a obsahové části umístěnky dokáží rozhodnout a odůvodnit, zda nařízení bylo spravedlivé.

Klíčová slova: Československo 50. léta, sociální dějiny, dobové perspektivy, etická dimenze, vidíme pod povrch pramene

Práce s jednotlivými slidy:

Poznámky:

1 ČTENÍ DOKUMENTU (5 min.)

Čtení textu umístěnky s pomocí lupy.

2 ANALÝZA FORMÁLNÍ ČÁSTI DOKUMENTU (2 min.)

Přiřazování klíčových slov (datum, instituce, osoba, razítko, klíčové sdělení) do faksimile dokumentu.

Žáci přiřazují pojmy, které je navádí více zkoumat formální části dokumentu. Některé mohou použít vícekrát.

3 SHRNUTÍ ANALÝZY FORMÁLNÍ ČÁSTI DOKUMENTU (3 min.)

Doplňování informací zjištěných z dokumentu: datum vydání dokumentu, vydávající instituce, koho se dokument týká.

Žáci by měli odhalit, že dokument byl vydán v červenci 1956. Za vydávající instituce mohou podle rektorátu školy, kde pan Keller studoval, označit Vysokou školu strojní a elektrotechnickou, na základě razítek pak také Ministerstvo školství, přidělený závod (Hnědouhelné doly a briketárny Sokolov) a ministerstvo, pod které pracovní pozice spadá (Ministerstvo paliv). Dokument se týká pana Vítězslava Kellera.

4 ANALÝZA OBSAHOVÉ ČÁSTI DOKUMENTU (5 min.)

Vyznačování v textu co a proč dokument nařizuje.

Žáci mohou označit, že dokument určuje panu Kellerovi nastoupit do podniku hnědouhelných dolů HDBS a pracovat zde po dobu 3 let. Dokument zároveň stanovuje: pracovní zařazení na pozici pomocníka hlavního energetika, mzdu 1410 Kčs a místo ubytování.

Za důvody nařízení mohou žáci uvést: republika dala podmínky pro studium, očekávání společnosti („všechen pracující lid čeká od Vás“), centrální plánování („podle státního národohospodářského plánu“), vládní nařízení („ve smyslu vládní nařízení č. 20/52 a 56/53 Sb o rozmisťování absolventů“).

5 INTERPRETACE DOKUMENTU (5 min.)

Zodpovězení otázky a zdůvodnění odpovědi: 🤔 Bylo podle vás rozhodnutí spravedlivé?

Žáci mohou na otázku odpovědět ano i ne. Odpovědi se mohou ve třídě lišit. Důležité je odůvodnění a následná diskuse. Jako argumenty mohou zaznít:

- rozhodnutí odpovídalo dané době, daným vládním nařízením i potřebám průmyslu
- platové podmínky i zařazení po škole byly ne/adekvátní
- pan Keller měl po škole jisté místo v zaměstnání x pan Keller si nemohl vybrat místo, které by chtěl (např. v místě bydliště - žáci si mohou všimnout, že bydlel v Plzni a dostal místo v Dolním Rychnově)
- pan Keller měl jisté místo ubytování v domově mladých; pokud by byl ženatý, byl mu slíben byt z plánované bytové výstavby
- pan Keller měl jisté místo na tři roky x pan Keller neměl možnost tři roky měnit práci

Další možnosti zapojení do výkladu:

- a) Příběh pana Kellera nahráli a zaznamenali studenti z gymnázia v Karlových Varech. [Můžete si ho celý přečíst a zjistit, jak na danou situaci vzpomíná.](#)
- b) Hledejte další příklady umístěnek a příběhy, které se k nim váží.
- c) Přemýšlejte, zda vám by vyhovovalo dostat umístěnku. Jaké byste viděli výhody a nevýhody?
- d) Podpořte dobový pohled otázkami: Jaké výhody a nevýhody měla umístěnka pro tehdejší podniky? Pro jednotlivé regiony? Pro stát?